

16.

ΠΗΓΗ 1

Ο Γουσταύος Είχτάλ, οπαδός του Γάλλου Σαιν Σιμόν που άφησε το Παρίσι και ήλθε στην Ελλάδα το φθινόπωρο του 1833 για να προσφέρει τις υπηρεσίες του στο ελληνικό λαό, κράτησε σημειώσεις για την οικονομικοκοινωνική κατάσταση των χωριών και πόλεων που επισκέφτηκε.... Σ' ένα του γράμμα μας δίνει πληροφορίες για την κατάσταση του Ναυπλίου, της τότε πρωτεύουσας της Ελλάδας:

«...Ποιο έθνος βρέθηκε ποτέ εις την σημερινήν κατάστασιν της Ελλάδος; Η γη (είναι) ακαλλιέργητη, ουδεμία βιομηχανία υπάρχει. Ούτε ένα εργοστάσιο. Ο χωρικός αγοράζει από τους ξένους το ψωμί του, τα λίγα ενδύματα, όσα έχει τα βόδια του, τα άλογά του, τα εργαλεία του, το ποτήρι του ως κι αυτές τις σανίδες του! Η τέτοια εισαγωγή από το εξωτερικό, μπορούσε μέχρι τινός να μην είναι τόσο κακό, μπορούσε μάλιστα να είναι καλό, εάν η γεωργία παρείχε βάσιν συναλλαγής. Αλλά και η γεωργία μένει νεκρή από έλλειψη μέσων...».

Συνεχίζοντας τις σημειώσεις του μας πληροφορεί για τον πληθυσμό, το κλίμα και για τους ελώδεις πυρετούς, που μαστίζουν όλη την περιοχή:

«Η επαρχία (Θηβών) περιέχει μόνο 15.000 ψυχές αδύνατο δε να θρέψη δεκαπλούν αριθμόν. Οι κάτοικοι εν γένει πτωχότατοι. Το κλίμα ευκρατέστατον. Εν τούτοις επικρατούν διαλείποντες πυρετοί, επιδημικοί, αποδιδόμενοι εις την μεγάλην του έτους ξηρασίας...».

Ο Είχτάλ ήταν αγνός φιλέλληνας, είχε θερμό ενδιαφέρον για την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας στην Ελλάδα. Όταν όμως μαθεύτηκε πως ήταν σαινσιμονιστής, παύτηκε από την κρατική θέση στην οποία διορίστηκε και διώχτηκε από την Ελλάδα. Τις σημειώσεις του ημερολογίου του και τις επιστολές που έγραψε από την Ελλάδα τις μετέφρασε και τύπωσε ο Δ. Βικέλας (Διαλέξεις και Αναμνήσεις, Αθήνα 1893).

Γ. Κορδάτου, Ιστορία της Ελλάδας, σσ. 12-13

ΠΗΓΗ 2

Το έργο στο οποίο έστρεψε ιδιαίτερα στα χρόνια 1856-1859 την προσοχή της η κυβερνητική μέριμνα και που θα γινόταν περιώνυμο στις επόμενες δεκαετίες με τις περιπλοκές του, από οικονομικής απόψεως, ήταν η αποξήρανση της λίμνης της Κωπαΐδος. Την άνοιξη και το καλοκαίρι του 1856, ύστερα από ένα χειμώνα παγετού, σπάνιου στα μετεωρολογικά χρονικά, επικράτησε τόσο μεγάλη ξηρασία που «επήνεγκεν τολσαύτην ελάττωσιν των υδάτων της Κωπαΐδος λίμνης, ώστε εφάνη σχεδόν αποξηρανθείσα». Το γεγονός αυτό έδωσε αφορμή στο να μπει σε ενέργεια ένα όνειρο όχι μόνο των γύρω κατοίκων, αλλά και των κυβερνήσεων. Είχαν προηγηθεί άλλωστε μελέτες Ελλήνων και ξένων ειδικών. Έτσι με την ευκαιρίαν της ξηρασίας του 1856 «εγένετο η κάθαρσις των κυριωτέρων φυσικών υπωρύγων από των εν αυταίς υλών, προβάσα εις υπόγειον μήκος 250 ως έγγιστα βασιλ. πήχεων ως και η κάθαρσις ενός των αρχαίων φρεάτων δια δραχμών 20.300». Το ποσό αυτό ήταν περισσότερο από το μισό του βυνοζήκου ποσού που δαπανήθηκε : -Θ

Γουέμπστερ ήρθε σε διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση για το θέμα της αποξήρανσης της λίμνης. Υπολογίζοντας ότι με 150.000 λίρες στερλίνες θα κατάφερνε να αποπερατώσει το έργο, πρότεινε τους όρους του: Για μια πενταετία θα απολάμβανε αφορολόγητη εκμετάλλευση των γαιών της Κωπαΐδας και για 99 χρόνια θα διατηρούσε το προνόμιο της εκμετάλλευσης αυτής, με πληρωμή διπλής δεκάτης πάνω στα προϊόντα. Το έργο αυτό δεν πραγματοποιήθηκε τότε, γιατί ο Γουέμπστερ δεν κατάφερε να βρει τα σχετικά κεφάλαια στη χρηματαγορά του Λονδίνου...

ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ
(Περίοδος 1856-1859)

Έτος	Ποσό σε δραχμές
1856	34.975,13
1857	23.238,94
1858	27.117,54
1859	59.843,94

Ι.Ε.Ε, τ. ΙΓ', σ. 175

Λαμβάνοντας υπόψη σας το περιεχόμενο των παραθεμάτων και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α) Να διερευνήσετε τα αίτια που καθιστούσαν επιτακτική την αποξήρανση των ελών και λιμνών.
- β) Να παρουσιάσετε τις επιπτώσεις που είχε η ύπαρξή τους στην εθνική υγεία και οικονομία.
- γ) Να αναφέρετε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ολοκληρώθηκε το αποξηραντικό έργο της Κωπαΐδος και τους λόγους για τους οποίους καθυστέρησε.

Θανάσης Γιοχάλας